

UNHA CRÍTICA O INSTITUTO DA LINGUA GALEGA

Señor Director: En «La Voz de Galicia» do día 9 de xaneiro atópase a noticia de co «Instituto de la Lengua Gallega» (I.L.G.) pretende establecer unha normativa do idioma pró cal iniciou reunións con dazaioito escritores galegos.

Os intentos normativizadores do I.L.G. non son de agora, vein da publicación dos manuais Gallego -1-2 e -3. O señor Constantino García (director do I.L.G.) nun artigo aparecido na revista «Grial» baixo o título «Orixen e problemas do método do galego», espuxo a historia do nacemento dises manuais, e, mui probablemente, base das normas ás que se refire o diario coruñés.

O I.L.G., polo que puidera pasar, cubriu o carrelo e buscou a bendición dun fato de intelectuais galegos; é decir, tapou un feito dogmático cunha capa democrática. Todos aplaudiron a botadura da serie «Gallego un, dous, tres...», aprenda galego dunha *vesa*.

O dogmatismo do I.L.G. pódese ver no artigo citado do señor C. García ou no Gallego -2 nos artigos adicados á formación do plural do sustantivo (pp.58-59, os demostrativos e indefinidos (pp. 102 e 120), verbos regulares (pp. 169-175) e verbos irregulares (cadro inxertado entre as pp. 254-255 ou no Gallego -3, nos adicados ós hipergaleguismos, lusismos e vulgarismos.

O tal *galego común* non é outro co dialecto suroucidental, degallado da geada e o seseo. O resto dos co-dialectos non son pró I.L.G. outra cousa que dialectos. ¿De quén?, haberíamos preguntarnos... Pero sigamos. A creación dista *lingua común* fixo necesario o artigo «O dialectalismo» no Gallego -3» (pp. 93-94), onde relucen párrafos de muto prebe: «Consideramos cunha lingua sóio pode ser *tomada en serio* cando estea unificada (...) Cando nos referimos ó dialectalismo, referímonos exclusivamente ó dialectalismo fonético e morfolóxico, non ó léxico (...) En xeral, os feitos gramaticais que se aparten das normas destes manuais son dialectales» (...). Nós non sabemos por quén habemos de ser tomados en serio; haberá, tal vez, que supor que por xente allea a Galicia ou ben pola intelectualidad, pero a isto poidemos responder ca dignidá dunha lingua ven dada pola capacidá intercomunicativa entre os seus falantes con independencia da súa unificación i do que pensen estranxeiros ou un certo estrato social. Os outros dous párrafos non son, por outra banda, máis ca espresión da voluntá dogmática e lingüístico-autoritaria do I.L.G.

O I.L.G. poida que pense co uniformar a lingua en base a impor un dos seus co-dialectos compoñeu a problemática muto máis enredada que ista sofre. Na noticia que trai «La Voz de Galicia» fábase dunha «sensible confusión en el empleo del gallego». Contra isto cumple facer primeiro unhas matizacións previas:

1) Na base popular galego-

falante non existe outra confusión fora da que se dá cara o castelán, como efecto dunha opresión secular i en tódolos ordes, pero o galego-falante é, normalmente, fiel e coherente co co-dialecto que mamou no lar e desenrola nas súas relacións cotidiáis. Distingue perfectamente os outros xeitos de galego e non pensa si son ou non son máis correctos co dil. Simplemente son distintos e non constitúen ningunha dificultá intercomunicativa.

2) A historia do galego literario xa é outra. Aquí a confusión que se ven dando procede normalmente da pertencencia pequeno-burguesa da maioría dos escritores galegos. As súas orixes son normalmente castelán-falantes, cun galego aprendido serodiamente i en base a modelos literarios: Rosalía, Curros, Castelao..., e sin raíces na fala popular do seu entorno inmediato. O seu galego é un galego ecléctico, pero xamais un *galego común*. O mesmo puidéramos decir dunha gran masa do estudiantado acutal... Todo isto é moeda corrente en Galicia.

Certamente o galego suroucidental é o de maior uso literario. Sabemos ben co eixe Vigo-Pontevedra-Santiago cai dentro da súa área e teríamos que preguntarnos cántos dos literatos galegos tiveron que pasar á forza por Santiago é cántos convertíronse nista cidá ó galeguismo, poñamos por caso. Pero non nos enganemos, nin Santiago é Barcelona, nin o galego suroucidental é o barceloní, nin Galicia é Catalunya.

Por outra parte, a maioría da produción literaria galega é sociolóxicamente pra minorías, minorías que vein a coincidir cos estratos pequeno-burgueses tamén. En mui poucas ocasións as clases proletarias e campesiñas téin acceso á literatura, culta ou non, en galego, e non esquezamos que son as únicas clases que hasta agora vein sostenendo o galego de cotío. Resolver, pois, un suposto problema na lingua literaria non é compor os problemas do idioma como instrumento intercomunicativo total dun pobo; sería unha solución *clásista*.

Encimar un tipo de galego, un co-dialecto, nas circunstancias actuais, pó-lo por riba dos outros —o que suporía arredar o cultivo distes, empequenichalos e acurrunchalos— é un feito que somentes merece un nome: *centralismo galeguista*.

Os males do galego, literario ou popular, non son pra atallar nin por decreto-lei nin por acordo cunha ou dúas dúcias de escritores por muta ou pouca sona que teñan. O papel dogmatizador e uniformador do I.L.G. acabaría empobrecendo a riqueza do galego baseada na súa variedade.

Rogaríalle por último, señor director, que si ten a ben publicar ista carta, que se faga no galego en que vai escrita, sin correccións pola supervisión lingüística do I.L.G. que existe na revista.

Atentamente seu.

Francisco Cobo Rodríguez

Santiago de Chile, nº 27, portal B, 6º A
Santiago de Compostela.

Teima 7, 27 Janeiro - □
3 Fevereiro 1977, p. 34

N. da R.:

Acollemos con interés esta carta, ó igual que tódalas que chegan á redacción. Por suposto que os testos remitidos polos nosos lectores pra esta sección non pasan polo filtro da corrección lingüística. Dende o primeiro momento entendemos que debíamos respeta-lo galego no que veñen escritos.

Polo demáis, aproveitámo-la ocasión pra pedir que, sempre que sexa posible, os testos non rebasen as 25 liñas. Desta maneira poderemos publicar máis cartas.